

مکاهی تازه به دریا

رباعی امروز ایران

دستِ مردم

به کوشش و کزینش عبدالمجید زنگویی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	:	زنگونی، عبدالمجید، ۱۳۱۶ - ، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	:	نگاهی تازه به دریا: رباعی امروز ایران دفتر سوم / به کوشش و گزینش عبدالمجید زنگویی.
مشخصات نشر	:	شیراز: انتشارات لیان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۲۴۳ ص.
شابک	:	978-964-8608-86-1
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص ۲۳۹-۲۴۰.
عنوان درج	:	رباعی امروز ایران دفتر سوم.
موضوع	:	شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
موضوع	:	Persian poetry -- 20th century -- Collections
رده ادبیات	:	۴۱۹۰ PIR
رده بندی دیوید	:	۶۲۰۸/۱۶۸
شماره کتابخانه ملی	:	۶۲۲۱۳۳۵
تاریخ درخواست	:	۱۳۹۹/۰۲/۰۱
تاریخ پاسخگویی	:	
کد پیگیری	:	۶۲۲ ۴۴۰

نگاهی تازه به دریا

رباعی امروز ایران

به کوشش و گزینش عبدالمجید زنگویی

شمارگان	:	۵۰۰ جلد
نوبت چاپ	:	اول
تاریخ چاپ	:	۱۳۹۹
طراح جلد	:	بهناز زارعی
صفحه آرائی	:	تاراسیستم (ساراجتی) - ۰۹۱۷۷۱۶۶۳۲۶
چاپ و صحافی	:	نهضت پویا
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۰۸-۸۶-۱	:	ISBN: 978-964-8608-86-1

انتشارات لیان

شیراز، خیابان ولی عصر، کوچه ۲۶، آخر کوچه، سمت راست، ساختمان B واحد ۱

تلفن: ۰۷۳-۳۶۴۸۴۰۷۳-۰۷۱ همراه: ۰۹۱۲۲۱۱۶۸۳۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۲۸	انبار کی، پرویز (پروا)	۷	پیشگفتا
۴۰	اهری، مریم	۱۱	آذری قر، آرو
۴۲	ایرنجی، علی اکبر	۱۲	آریانفر، محمدرضا (بد)
۴۳	بابایی، محمد (دریا)	۱۳	آزادمنش، فرهنگ
۴۴	بازیاری شورابی، امین	۱۵	آزادیان هارمی، اسماعیل
۴۶	باستانی یاریزی، محمد ابراهیم	۱۶	آزاده، حسین
۴۷	برزو، داریوش	۱۷	آسوده، هرمز
۴۹	بهاره نژاد، خوب، خدیجه	۱۹	آل بویه، اسدالله
۵۱	بهدار، هوشنگ	۲۰	احمدی، حیدر (محرزن)
۵۲	بیژن، دلارام	۲۲	احمدیان، فاطمه (باران)
۵۳	بیگ زاده، محمد	۲۴	ادیب پروند، عبدالعلی
۵۴	پاداش نیک، حمزه (شمه رازی)	۲۵	ادیب سلطانی، بتول (صبور)
۵۵	پارسی، بردیا	۲۶	اسفندیاری، زهرا (یلدا)
۵۶	پاک آیین، محسن	۲۸	استیفا (امید)
۵۷	پاک طینت، حشمت الله	۲۹	اسحاق زاده، منصوره
۵۸	پاینده لنگرودی، محمود	۳۰	اسدیان، امیر
۵۹	پرجمی اصطباتی، عبدالله (شیدا)	۳۲	اعتصامی فرد، حسین
۶۱	پرهام، قاسم	۳۳	افتخاری، علی
۶۲	پناهنده، امیر حسین	۳۴	افشنگ، افشین
۶۴	پهلوان، قاسم	۳۵	الفت، عبدالله
۶۵	پیروزان، منصور	۳۶	امان، بهرنگ

عنوان

- صفحہ

عنوان

صفحہ

۹۱	خان احمدی، روح انگیز	۶۷	پیک، مینا
۹۳	خبازی، عباس	۶۸	پیمان، توخنہ مشی توخنہ یف
۹۴	خجستہ، سحر	۷۰	پیمان، محمد
۹۶	خدارحمی، غلامرضا	۷۱	تیرچی کرمانی، اکبر
۹۸	خواجوی، آذر	۷۲	تبریزی، شیراز
۹۹	خورسندی فرد، فرہاد (فرخ)	۷۳	تجرد، علی محمد
۱۰۱	خیری، رضا	۷۴	تشکر، معصومہ
۱۰۳	دانا، وحید	۷۶	تقوی، فاطمہ
۱۰۴	داناپور، حسن	۷۷	توگلی، میترا
۱۰۶	دانی، میثم	۷۸	توسی، ادیب
۱۰۷	درخشان، فخرالزمان (سحر)	۷۹	تہرانی نوہنگانی، ہدایت الہ
۱۰۹	دماشر، سیدرضا	۸۰	جرات، پریوش
۱۱۰	دریشی، محمد حسن	۸۱	جعفری فسائی، جواد (سہا)
۱۱۲	دولت بادی، پروین	۸۳	جعفری، فرشتہ
۱۱۳	درویشی، سہرام	۸۴	جمالی، رضا (شاہین زنجانی)
۱۱۴	دری صفت، محمد	۸۵	جم پوری، یاسمن
۱۱۵	دیناروند، ہوشنگ	۸۶	جہانگیری، زبیدہ (شبم)
۱۱۷	راکی، علی	۸۷	حبیبہ عامری، حبیب
۱۱۹	رجب زادہ، شہناز	۸۸	حسن بیگی، محسن
۱۲۰	رحمانی، رؤیا	۸۹	حیدرزادہ، مریم
۱۲۱	رستی، فرشتہ	۹۰	خالدی، محمد (راضی)

صفحہ	عنوان	صفحہ	عنوان
۱۵۳	شہر ضایی، پریش	۱۲۲	رضایی، ادھر
۱۵۵	شیرین بیان، سعید	۱۲۴	رضایی، حمید
۱۵۶	صائب، علیرضا	۱۲۶	رنجبر، اسم
۱۵۷	صداقت، مہدی	۱۲۷	روحانی، محمد (جوا)
۱۵۸	صمصام شریعت، محبوبہ	۱۲۸	روسفید، مجتبی
۱۵۹	عاصمی، آذر	۱۲۹	رئسی، زہرا
۱۶۰	عبداللہ زادہ، حجت اللہ	۱۳۰	زارع عارف، عبدالنبی
۱۶۱	عسائی، اسماعیل	۱۳۲	زرگر، محمد
۱۶۲	عسائی، عباس	۱۳۴	سالاری، فرہاد
۱۶۳	عزائمی مہر، اصغر	۱۳۶	سالاری، محمد علی
۱۶۴	علاء، افشین	۱۳۸	سام، کمال
۱۶۵	عندلیب، سیدہ عا	۱۳۹	سبحان، عبداللہ
۱۶۶	غلامی آیدانیو، بہراہ	۱۴۰	حسینی، سید سعید الدین (سعید)
۱۶۸	غیور پور مختاری، رضوان	۱۴۲	سلطانی مقدم، حسین (حسام)
۱۷۰	فخر آور، نادر	۱۴۴	سوری، محمد حسن
۱۷۲	فرج پور، جواد	۱۴۵	سہیلی، مہدی
۱۷۴	فرنود، احمد	۱۴۷	سیار، محمد مہدی
۱۷۶	فصحتی، عبدالعلی	۱۴۸	سید حسینی، سید مہدی
۱۷۷	فلاحی، محمد جواد	۱۴۹	شفیع، مہرداد
۱۷۹	قاسمی، روح اللہ	۱۵۱	شنوایی، حسین (شہاب)
۱۸۱	قاسمیان، خسرو	۱۵۲	شہران، جمال

عنوان

- صفحه

عنوان

صفحه

قائدى، هادى	۱۸۳	محمدى، افسانه	۲۱۵
قائمى، زهرا (دریا)	۱۸۵	محمدى، مژگان (ستاره)	۲۱۶
قاسمى، غلامرضا	۱۸۷	محمودى، ليلا	۲۱۷
قائف، جاني بيگ	۱۸۸	مصطفوى، سيدابوطالب	
كاشفى، بيترا	۱۹۰	(طالب)	۲۱۹
كاظمى، مرادى، حسن	۱۹۱	معصومى، على	۲۲۰
كاوه قلعه سري، مهراڤاد	۱۹۲	منصور آبادى، ليلا	۲۲۲
كريمى، مسعود	۱۹۱	مهرپويا، عباس (سرودا)	۲۲۳
كمائى، اشرف السادات	۱۹۱	مدري، حسين (شهريزاد)	۲۲۵
كيانى، منصور	۱۹۲	ميرشكاري، عبدالحسين	۲۲۷
كيوان هاشمى، مرتضى (كيوان)	۱۹۹	نادى، فاطمه (پرستو)	۲۲۸
گرايى نژاد، سحر	۲۰۱	نور، فاسم	۲۲۹
گرجى، رضا	۲۰۳	نورى، جواد	۲۳۰
گلشن، مريم	۲۰۴	وفادار، الهه	۲۳۱
گلشن، معصومه	۲۰۶	يزدان پناهى، حسن	۲۳۲
مباشر، مهدى	۲۰۷	يزدان پور، اميرهمايون	۲۳۳
مبلغ ناصرى، سعيد	۲۰۹	يزدانى، فرزانه	۲۳۵
مجيدى، محسن	۲۱۰	يغمايى، حسين	۲۳۶
محبعللى، مجيد	۲۱۲	يقينى، روزبه	۲۳۸
محمدجاني، صديقه (نسيم)	۲۱۴	منابع و مأخذ	۲۳۹

پیشگفتار

سرانجام توفیق یار شد تا سومین دفتر «نگاهی تازه به دریا» (رباعی امروز ایران) را هم به پایان برسانم. پس از نقل مکان و سکونت در شیراز بر آن بودم تا این دفتر را به رباعی‌سرایان استان فارس اختصاص دهم اما چون نمونه‌ی آثار بسیاری از آنان را در شعرهای اول و دوم آمده بود و از سویی بعضی از پژوهشگران رومی در این زمینه کم و بیش کارهایی (اگرچه به کوتاهی) کرده‌اند بر آن شدم تا این دفتر را هم سراسری و ملی بنگارم. هرچند که هم‌کنور بیشتر شاعران این استان نگاه ویژه‌ای نسبت به این نوع شعر دارند. خوشبختانه امروزه در استان فارس و دیگر استان‌ها برخلاف چند دهه‌ی پیش نگاه خاص و ویژه‌ای به رباعی می‌شود و اغراق نیست اگر بگوییم این قالب کوچک اوج و پایان نمونه‌ی شعر پارسی است که بزرگترین رسالت را بر دوش می‌کشد.

قالبی کوچک و خرد که برای مضامین فلسفی، علمی، عارفانه، اخلاقی، عاشقانه، اعتراضی، سیاسی، اجتماعی، ستایش و نکوهش، پندواندرز، گلایه و شکایت، طنز و هزل، پرخاشگرانه، مرثیه، بهاریه و... می‌توان به کار گرفت و مضامینی که در

بلندای یک قصیده یا یک قطعه غزل می‌آید می‌شود در این
چهار مصراع بیان گردد. آن هم در ۲۴ وزن احزاب و اخرم (هر
کدام ۱۲ وزن).

و هم‌اینک در استان فارس آن‌چنان به رباعی توجه می‌شود
که به جرأت می‌توان این استان را قطب رباعی‌سرایی نامید و
هستند شاعرانی که تنها به رباعی روی آورده‌اند. مانند: ایرج
زبردست، محمدحسین شهریاری، خانم شکوفه اسفندیاری
(رها)، محمدحسین صمدپور، فرهاد خورسندی‌فرد (فرخ)، علی
بهشت‌آیین، جواد فرح‌پور، محمدجواد فلاحتی (تا جایی که در
ذهن دارم)؛ هرچند که از شاعران اسفندیاری و محمدحسن
صمدپور نمونه‌های دیگری هم کم و بیش دیده می‌شود.

گاهی دیده‌ام شاعرانی را که قالب «هایکوی» ژاپنی
برگزیده‌اند که بنده به بعضی از آنها پیشنهاد کرده‌ام در حالی
که ما خود قالب رباعی داریم که بسیار مفاهیم و معانی عمیق
و گسترده را در خود جای می‌دهد و حتی دوبیتی، بهتر نیست
که به جای «هایکو» از این دو قالب که ایرانی هستند و هیچ
پیوندی با عروض عربی ندارند، بهره بگیریم؟

باری، با توجه به اینکه در پیشگفتار دفتر اول پیرامون

رباعی و رباعی‌سرایی و رسالت آن به طور گسترده سخن به میان آمده، نیازی نمی‌بینم که در این جا هم درباره‌ی این نمونه‌ی شعری سخن بگویم که چه بسا تکراری خواهد شد.

در این دفتر می‌توانستم با مراجعه به منابع و مآخذ موجود، نام بسیاری از دیگر رباعی‌سرایان را هم جا دهم و به حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ شاعر، برسانم؛ اما کسانی که دستی در کار تألیف و پژوهش و چاپ و نشر دارند می‌دانند که هرچه به قطر و ضخامت کتاب افزوده شود، وضعیت کنونی چاپ و نشر و فروش، مشکلات خاص خرد را بر پی خواهد داشت.

پس در این دفتر به آوردن کنایه‌ی چهارگانه‌های حدود ۱۷۰ شاعر بسنده کرده‌ام؛ تا در آینده با این گرفتاری‌های روزافزون چه پیش آید.

عبدالمجید زنگویی

خرداد ۱۳۹۹